

23 Het levensgevoel

"Voordat je door de oude stadspoort het marktplein opgelopen bent, lijkt het een wat ingeslapen stadje, het D-O grensdorpje B.a.l.. De meeste winkels zijn nog dicht of hebben nog geen klandizie, de rondtrekkende evangelist kijkt wat verloren om zich heen, het geldbakje van de straatviolist is nog leeg en op de parkeerplaats van de plaatselijke afhaalchinees staat alleen de auto van de glazenwasser die eerst nog maar even een sigaartje rookt. Hier is men op zijn rust gesteld. De poort door is dat anders: woensdag marktdag blijkt een levendige bedoening, kaas – vlees – brood – groente – plantjes."

Proza van zo maar een wandelaar, die met enkele pennestreken een mooie waarneming aan het papier toevertrouwt. Of...?

21 augustus 2015. Louise en ik staan met onze camper aan de Bretonse zuidkust, honderd meter van de zee, bij de doorgang naar Golfe du Morbihan. De zon straalt, de lucht is volkomen blauw, de temperatuur is zoals die voor oudere mensen het prettigst is, althans voor ons. We gaan fietsen naar St. Jacques, veertien kilometer naar het oosten, over heel mooie fietspaden, want die hebben ze hier. St. Jacques, voor ons een oord met herinneringen. Als gezin waren we hier ooit met vakantie op een prachtige camping aan zee. Gisterenavond hadden we met Robert ge-whatsappt: of hij zich dat nog herinnerde? Jazeker, hij hield er zulke goede herinneringen aan over, dat hij met studievrienden in 1988 daar opnieuw kampeerde. Met dank aan zijn moeder, van wie hij het Peugeotje mocht lenen. Bretagne, we zijn er zeker 28 jaar niet meer geweest, maar bewaren wel heel goede herinneringen aan onze gezinsvakanties die we daar doorbrachten.

Louise ruimt eerst nog even wat op, ze ordent de inhoud van de kastjes. Dan ontdekt ze opeens een notitieboekje. Gek hoor, dat waren we kwijt. We hebben uit nood maar een nieuw, goedkoop ding gekocht, want er is niets zo handig als dat: om iets noodzakelijks niet te vergeten, om boodschappenlijstjes te maken, om de scrabblepunten te noteren en weet ik al niet waarvoor. Ze bladert er even door, blij dat ze het boekje terug heeft. Dan valt haar oog op een tekst, onmiskenbaar met het handschrift van Martijn. Ze roept me. Samen lezen we de tekst.



15 juni 2011, 09.59 uur. Martijn en ik staan voor de stadspoort van Braunau am Inn, een Oostenrijks-Duits grensstadje. Niet zo maar een stadje, want het is de geboorteplaats van Adolf Hitler. Toen deze op 12 maart 1938 Oostenrijk annexeerde, reed hij door deze poort richting We-



nen om op 15 maart op het balkon van de Hofburg op de Heldenplatz van Wenen een uitzinnige menigte toe te spreken. Martijn maakt foto's. Martijn verricht dan al intensieve studies en publiceert met enige regelmaat over de periode rond de Tweede Wereldoorlog, Hitler, Goebels, enz.

Ik help hem daarbij, door materiaal te verzamelen, uittreksels te schrijven, de lijn van zijn verhalen te bespreken, de

conceptteksten kritisch te lezen. Het zijn zeer lezenswaardige artikelen, altijd met een oog voor bijzondere feiten en feitjes, zoals over het lievelingsboek van Hitler. In het jaar



2011 'doen' Martijn en ik onze jaarlijkse vakantietocht – geïnspireerd door Geert Mak – langs (in dat perspectief) bijzondere plaatsen. We hebben ons samen heel goed voorbereid, veel gelezen, belangrijke plekken gemarkeerd. Martijn is op z'n best, we praten samen veel en hebben een geweldige week. Het jaar daarop zullen we de reis voortzetten.

In het notitieboekje volgen na de door Martijn geschreven schets van het stadje nog een flink aantal lege blaadjes. Nee, toch niet. Als Louise de blaadjes nog eens tussen haar vingers door laat gaan, ontdekt ze helemaal achterin opeens nog een geschreven tekst van Martijn: "*Hoe moet ik uitdrukking geven aan het levensgevoel dat mij deze week overmeesterde?*"

Dingen krijgen hun betekenis door de geschiedenis die ze met zich meedragen. Het notitieboekje, het ligt al zeven jaar in de camper. Eerst niet meer dan een handig boekje om van alles en nog wat in op te schrijven, meer niet. Martijn pakt in 2011 zijn pen en schrijft er enkele teksten in. De woorden zijn jaren aan ons oog onttrokken geweest. Nu, in 2015, een kostbare ontdekking, een levensteken van Martijn: "*Hoe moet ik uitdrukking geven aan het levensgevoel dat mij in de eerste week van de reis overmeesterde?*"

Morgen vertrekken we richting Tours, de Loire lokt ons. Zo vervolgen we onze weg. Het leven voelt goed.

